

ARDEALUL

ECONOMIC • POLITIC • SOCIAL

ABONAMENTE:

Particulari 1 an 6 luni
 700 850
 Autorități, bănci și întreprinderi in-
 dustriale și comerciale 1000 500
 Publicații cm.-patrat Lei 10.

Director:

TRAIAN CHIRILĂ

Redacția și administrația

Str. Minerva No. 7.

CLUJ.

TELEFON 444

Guvernul să ia singur în mână exportul!

In 30 de zile s'ar putea schimba în bine situația Leului.

Ziarul „Ardealul” recomandă măsuri urgente și salutare

Prăbușirea Leului s'a produs tocmai în timpul când guvernul e foarte ocupat cu alegerile parlamentare.

Noi înțelegem grija guvernului de existența sa. Căci numai dacă va reuși să obțină majorități parlamentare, existența lui va fi asigurată.

Dar acum e în joc existența țării, prin marea devaluare a valutei românești. Și guvernul actual trebuie să arăte acum, că ține mai mult la existența țării, decât la propria lui existență.

De aceia deși e în preajma alegerilor parlamentare, guvernul să nu se ocupe prea mult cu politica de partid, să lese în seama partizanilor săi grija bucătăriei de partid, iar miniștri să se devoteze acum problemei de cea mai arzătoare actualitate: **Salvarea leului.**

Pentru însănătoșirea valutei noastre însă trebuie de procedat repede și c'un spirit practic.

Destul cu anchetele.

Destul cu petrectările și consultările.

Destul cu schimbul de păreri.

Să se treacă la fapte.

Și cea mai urgentă și mai salutară măsură ce trebuie s'o ia guvernul, e ca să concentreze în mâna lui, măcar pentru 30 zile întreg exportul.

Guvernul să cumpere în interiorul țării pe prețuri acceptabile câteva mii de vagoane de benzină, petrol, uleiuri minerale, cereale, făină, traverse, lemn fasonat, coaje de stejar, sare din monopolul statului, și întreagă această producție internă, de câteva mii de vagoane, s'o exporteze guvernul, statul, în statele învecinate ca și'n stetele îndepărtate. Să fie utilizați odată în senz practic și atașaii noștri comerciali din toate țările, atașai cari până acum ne-au trimis numai rapoarte, să se îngrijească de dată asta la valorizarea producției noastre interne.

Acum când Leul nostru e atât de scăzut, marfa românească va apare de sigur foarte ieftină pentru străinatate și se vor prezenta numeroși cumpărători.

Dacă exportatorii particulari din țara noastră n-au putut să-și procure atât de lesne vagoane pentru export, să sperăm ca statul va putea să concentreze în cel mai scurt timp câteva mii de vagoane pentru exportul organizat de guvern în stil mare.

Dacă exportatorii particulari s'au plâns până acum de atâtea dificultăți ce au de îndurat la orice export, trebuind să plătească fel de fel de taxe, de bacșișuri și să-și piardă vremea cu fel de fel de formalități, să sperăm ca guvernul nu va avea toate aceste dificultăți, nu va trebui să plătească taxe, bacșișuri, carți scumpeau numai marfa la export, punându în imposibilitate să lupte cu concurența străină.

Statul luând în mâna lui exportul, tot statul va incasa din acest export devize de miliarde, și aceste devize vor alimenta centrala de devize de lângă Banca Națională.

Și când va avea statul prin centrala ei de devize destulă valută străină, cu care să acopere toate necesitățile industriei și comercianților din România, în devize, aceștia nu

vor mai trebui să ofere sume fantastice pentru valuta străină, cumpărate pe furis, dela speculanți sau în cafenele.

Așa se vor ieftini devizile, se va mări valoarea leului, iar în lăuntrul țării vor fi stocuri respectabile de aur și valuta foarte.

După aceia guvernul să procedeze la contractarea unui mare imprumut extern.

Sunt „înțelepti financiari” în Ardeal, „cu experiență” cari vor zice, că și în Ungaria când s'a prăbușit cumplit Coroana ungurească, s'a înființat o Centrală de devize, dar care n'a dus la rezultatul asteptat. La aceasta vom răspunde numai atât, că stările din Ungaria nu pot fi compărată cu stările dela noi. Ungaria nu are, exportat ceea ce avem noi, ea din potrivă are necesitate de tot ce putem exporta noi: Lemne, sare, petrol, benzină, minereuri. Ungaria nu prea avea dar ce să valorizeze în străinătate, ca sa primească devize de miliarde pentru alimentarea Centralei ei de devize. Noi însă avem ce să exportam, putem arata oricând străinătății ca suntem o țară bogată, și nu merităm aceasta desconsiderare, aceasta deprecieze a valutei noastre.

Departa de noi gândul de a milita pentru o monopolizare de lungă durată a exportului, de către stat, a comerțului de devize, de către stat.

Dar pentru un scurt timp, pentru treizeci de zile, cu toții vom putea suporta această constrângere, aceasta concentrare într'o singura mână, a exportului, a devizelor.

Apoi va veni o ușurare, o ușurare pentru toată lumea, în locul haosului, a desorientării și îngrijorării obștești de acum.

Leonard Paukerow.

Trăim în epoca grevelor

— Dela greva națională dela Reșița, la greva cu răsunet mondial din Anglia. —

Mișcările gr.viste sunt la ordinea zilei, nu numai în țara noastră, ca o urmare a scumpirei traiului, ci și în străinătate, cum e cazul acuma cu greva formidabilă din Anglia unde peste 1 milion 200.000 de lucrători au încetat lucrul, amenințând cu paralizarea întregii vieți economice și sociale din Anglia.

Grevele dela Uzinele Reșița și Bocșa română, au durat 6 săptămâni. Peste 6000 de muncitori au fost în grevă. Cauzele conflictului între Uzinele Steg și muncitori, sunt că la expirarea contractului colectiv, muncitorii cereau ca odată cu reînnoirea contractului colectiv să urce și salariile cu 10%. Direcția Uzinelor Reșița însă n'a voit să urce decât cu

5% și supărată de pretențiile lucrătorilor de urcarea de salarii, nici n'a mai voit să reînnoiască contractul colectiv, ci să facă aranjamente numai cu fiecare lucrător în parte, lucru ce bine înțeles lucrătorii au refuzat.

Au urmat atunci 5 săptămâni de așteptări și stoică răbdare a muncitorilor. Incercări de intimidare, de presionare și de desbinare a muncitorilor, n'au reușit din partea Uzinelor Steg. Și atunci s'a revenit la calea tratativelor de conciliațiune.

Și aci Ministrul Muncii D. Trancu Iași, care este un cald partizan, un convins apărător al păcii sociale, a avut un rol decisiv. Și muncitorii greviști și Direcțiunea Uzinelor au acceptat ca Ministrul Muncii să fie

arbitrul în conflictul lor, și să facă dreptate, ei fiind gata să se supue deciziunii Ministrului. Și hotărârea lui primă a fost, ca muncitorii cari au cerut 10% iar Direcția care a oferit numai 5%, să fie împăcați în așa fel prin alegerea unui procent mijlociu, adică să se dea lucrătorilor 7 și 1/2% urcare de salar. Această urcare intră în vigoare odată cu reluarea lucrului și va fi plătită și perioada de timp 1—29 Martie. Zilele de grevă însă nu se plătesc. Direcția Uzinelor se obligă să primească pe toți lucrătorii cari au stat în grevă.

Se știe că Uzinele Reșiței sunt cele mai mari întreprinderi industriale din țară. Avera ei mobilă și imobilă se ridică la aproape 50 miliarde lei iar câștigul curat realizat anul trecut era de 103,950,685 Lei.

Luni a răsunat sirena cea mare a Uzinelor și 6000 de lucrători au reluat lucrul la Reșița.

O coincidență a voit ca tot Luni să izbucnească greva generală în Anglia. O altă coincidență e și aceea că „spiritul cel nou”, de care este animat la noi în țară, Ministrul Muncii, Dl. Trancu-Iași, anume ca în industria română să fie o conlucrare pacinică între capitaliști și muncitori, de același spirit este animat și Prim-Ministrul englez Baldwin, care nu voiește să domnească conflicte și lupte intestinale în industria engleză.

Dar toate eforturile lui de a împedica această uriașă grevă, au dat greș.

Guvernul englez a vestit lumii că a trebuit să renunțe la orice tratative, — fiindcă e cu neputință de tratat sub amenințarea grevei generale.

Muncitorii au exercitat o mare teroare asupra gazetelor cotidiene londoneze, — refuzând de pildă să culeagă acele articole în cari se combatteau pretențiile lucrătorilor.

O grevă generală de o extindere atât de mare n'a fost încă în lume. La 1921 a fost o grevă a minerilor englezi, din aceiași pricină: Proprietarii de mine voiau să reducă salariile minerilor, fiindcă se temeau de ruina industriei lor, de scăderea exportului, de pierderea debușeurilor. Atunci la greva minerilor s'au asociat și lucrătorii dela căile ferate, dela transport.

Acum muncitorii atrași în marea răfuială sunt mult mai numeroși. Au încetat lucrul și muncitorii dela Uzinele electrice, de gaz, toate tipografiile.

Și azi proprietarii de mine urmăresc o reducere a salariilor minerilor, la cât au avut în anul 1924. Dar comisia de experți ai proprietarilor de mine au mai întocmit un mare proiect de reformă, de reorganizare a minelor, în sensul de a introduce metode noi de extragere a cărbunilor, de exploatarea minelor, unificarea producției în toate minele engleze, închiderea definitivă a minelor nerentabile, — în fine un program mare de reforme, care va avea ca prima urmare reducerea, concedierea lucrătorilor și și reducerea salariilor celor rămași în mine. Ori lucrătorii cer, ca nouile reforme să se introducă, dar nu tot odată și micșorarea salariilor. Această micșorare să se amâie încă cu câteva luni, și să se facă treptat, treptat.

Dar acest punct de vedere a muncitorilor n'a fost acceptat.

Greva această generală arată acum lumii că nici Anglia nu stă pe roze,

că și această țară unde este o guvernare rațională, cumpătată, — trece printr-o mare criză economică. Se credea că numai Franța, suferă de pe urma războiului mai mult decât orice țară din Apus. Și acum se vede că și în Anglia, sunt mari frământări sociale și economice.

Debușeurile pentru exportul englez s'au redus simțitor. Un milion și un sfert de lucrători sunt în Anglia fără de lucru și în toate industriile este acum o acțiune în mers pentru a se reduce salariile lucrătorilor, și a se înmulți orele de lucru de la 7 ore ia 8 ore.

Lucrătorii mineri cari au deschis cei dintâi lupta pentru a nu li se răpi drepturile câștigate și cari nu vor să admită o înreutățire a condițiilor lor de viață, sunt priviți de celalte milioane de lucrători, ca promotorii propriei lor lupte, propriilor lor revendicări. Soarta minerilor e privită ca un exemplu de primejdie a tuturor lucrătorilor în situația lor materială, dacă vor accepta condițiuni mai proaste de plată. Iată de ce s'a produs o mișcare uriașă de solidarizare a tuturor muncitorilor englezi.

Greva generală are azi aspectul unui adevărat război, dar război intern. Două oștiri stau azi față în față, dar asta în interiorul țării. De o parte oastea proletară, o oștire de milioane, cu familiile muncitorilor de altă parte guvernul, autoritățile, clasa capitalistă și o mare parte din populația care vrea să trăiască. Ori prin greva generală, se paralizază orice, și producția, și transportul de alimente, etc.

Totul seamănă ca o stare de război. Armata e mobilizată, guvernul decretează starea de asediu, anunță că țara e în primejdie, ordonă să se facă economii cu lumină, cu combustibil, cu alimente, pune sub control mijloacele de trai, depozitele de cărbuni, etc.

În istorica țara a libertăților constituționale ce este Anglia, revine azi absolutismul din vremea războiului. Aci se poate vedea ce înseamnă o criză economică.

Anglia și cu ea și toată Europa, trăiește acum o pagină istorică din marele zbucium social.

Starea proastă a liniilor ferate din Ardeal

— Pericole iminente —

Inginerii căilor ferate din Ardeal și Banat, au făcut o constatare, care este menită să îngrijoreze pe toată lumea.

Starea liniilor noastre ferate este într-o stare cu de-a-vădărește proastă și amenință cu iminente pericole, dacă nu se vor lua de urgență măsuri pentru consolidarea lor. Traversalele n'au mai fost schimbate de aproape 12 ani. Față de întinderea rețelei ar fi trebuit ca înlocuirea traverselor să se facă în număr de cam un milion pe an. Operațiunile acestea nu s'au făcut nici în proporția din jumătate din cea ce necesită.

Acestui lucru se datorește că pe liniile principale, viteza trenurilor rapide, este cu mult mai mică ca în restul țării. O altă dificultate este că în Ardeal traversalele sunt așezate la distanțe mai mari, astfel că nouile locomotive cari sunt mai grele, constituie și ele un pericol.

Direcțiunea Generală C. F. R. a fost încunoștințată de această stare de lucruri.

Un alt debușeu pierdut

Exploatarea sarei în Maramureș periclitată. — Debușeul din străinătate pierdut. — Datoria actualului guvern

Un fapt pe care nu putem să-l ertăm trecutului guvern este situația precară adusă tuturor, intereselor Ardealului. Începând cu preajudiciile aduse industriei și comerțului de aci, fostul guvern prin indolența sa, a zugrumat și industria de stat creiand pagube însemnate fiscalui.

O ramură de exploatare care a suferit foarte mult după Unire și u'o fost remediată de vechiul guvern timp de patru ani de zile cât a stat la cârna țării, este și exploatarea imensei bogății care se ascunde în subsolul nostru, sarea.

E inutil să mai spunem că suntem aproape cea mai bogată țară din Europa în privința a acestui mineral, și totuși alte țări mai sărace ca noi în care a căutat să-o exploateze în mod mai amplu căutând de a avea și debușeuri în străinătate.

Pe când la noi?

Am lăsat și aceasta bogăție naturală hărăzită noastră să se irosească și am neglijat cu prisoriță exploatarea ei. Când situația noastră din punct de vedere economic și financiar lăsa mult de dorit, și când valuta noastră nu era așa cum trebuie, am căutat parcă intuitiv să pierdem și acest debușeu, când vecinii noștri cum e Ungaria nu au la ei nici un bulgăre din acest minereu.

Situația precară din Maramureș

Maramureșul ținutul atât de uitat și urgisit de toate guvernările care au fost până acuma a trebuit să fie lovit și în aceasta bogăție de care este foarte bogat.

Tot ținutul are sub el imense bogății de sare care era exploatăată prin minele din Sugatag și Coștiuc care pe lângă că aprovizionau tot ținutul dar și dea aproape toate cantitățile extrase, străinătăii.

Afară ca statul prin dreptul lui de monopol avea frumoase venituri. sute de lucrători în majoritate români erau întrebuințați aci la ocne și aveau puțința de a-și agonisi hrana zilnică.

Carei situația acum?

Ocnele de sare sunt aproape lăsate în părăsire, muncitorii concediați iar debușeurile atât de apropiate pierdute.

Cauzele acestei situații

Sunt multe și datorite indolenței noastre.

Odată granițele rupte ținutul Maramureșului a pierdut legătura ferată cu împrejurimile și mai ales și-a rupt legătura cu țările vecine. De parte de a se căuta pentru a se remedia acest său prin facerea unui traseu potrivit, lipsind debușeul din străinătate ocnele de sare au început să tânjească. De aci s'a început a se scoate sare numai pentru trebuințele interne, dar aceste trebuințe sunt infirme, deoarece-ce celelalte ocne din țară satisfac indeajuns trebuințele interne.

Debușeurile pierdute

Ocnele din Maramureș livrau înainte de război sare în toată fosta Ungarie și Austrie. Odată ce Maramureșul a încetat de a mai face parte integrantă din vechiul imperiu Habsburgic, Austria și Ungaria au rămas lipsite de sare și cautat de

a se aproviziona de la noi. Noi din cauzele mai sus amintite nefiind în stare de ai satisface, ei au cautat de a se aproviziona cu sare marină din Germania sau din alte părți, care este de o calitate mult mai inferioară.

Datoriile actualului guvern

Actualul guvern are de datoria sa de a studia această chestiune și a da soluțiunile necesare pentru îndreptarea situațiunei, cu atât mai mult cu cât acum când situația leului nostru este atât de precară.

Exploatănd aceste ocne în mod amplu și câștigând vechile debușeuri el își va asigura un merit.

Hades

Tratative pentru rascumpararea liniilor particulare din Ardeal

Delegațiunea română care a fost în cursul săptămănei trecute la Budapesta a dus la bun sfârșit primele lucrări referitoare la aplicarea convențiunilor pentru rascumpărarea de către statul român a 17 linii ferate particulare din Ardeal.

Cu acest prilej s'a aranjat mutarea sediilor societăților particulare în România, verificarea naționalității acțiunilor după registrele aflătoare la băncile cari dețineau de fapt aceste acțiuni și cari au dat lămuririle cele mai complete, punând la dispoziția delegațiunei noastre toate actele.

Printre aceste băncii putem enumera Banca comercială din Budapesta, Banca britanică ungară, Banca Patria și Banca Italo-ungară.

Nouii Rascumparari

În timpul șederii sale la Budapesta delegațiunea românească în frunte cu d. Ing. C. Răileanu, secretarul general al ministerului de comunicații, a examinat condițiunile în cari și alte patru linii ferate particulare, cari întretae frontiera româno-maghiară, ar putea trece în proprie, atea statului român. urmând ca societățile interesate să facă oferte concrete comisiunei speciale de la București, cari urmează tratative pentru rascumpărarea rețelei ferate particulare din Ardeal.

Credite pentru micii industriași

— Noui operațiuni în Ardeal —

Creditul Industrial care a înțeles să-și extindă operațiunile sale, pentru a veni și în ajutorul micilor industriași a început să facă importante credite miciei industriei ardelenice. S'au dat astfel însemnate sume la Cluj, Alba-Iulia, Dicioșanmărtin etc. În urma intervențiilor corporațiunilor industriale din Făgăraș, Brașov și a celor din secuime, zilele acestea, Creditul Industrial, a dispus ajutarea micilor industriași și din aceste regiuni.

O acțiune paralelă, face și Banca Națională, acordând comercianților mici, credite cu dobânzi efline de 10 la sută.

Măsuri și discuții în jurul prăbușirii leului

**Măsurile guvernului. — Ce spune d. Vintilă Brătianu
despre cadere leului. — Ce răspunde oficiosul guvernului**

Săptămână această îngrijorarea guvernului ca și a tuturor cercurilor industriale, comerciale și financiare a fost menținută mereu vie de cumplită prăbușire a leului.

În fiecare zi telegraful aduce din Zürich în cursul săptămânii expirate vestea că Leul a scăzut încă cu 5, cu 10, chiar cu 20 de puncte într-o zi.

Dar și pe piața internă Leul este mereu în scădere, și valuta străină mereu căutată, ferm plătită.

Pe orice comerciant ce întâlnești, cu ori cine vorbești, nu auzi de cât aceiași întrebare:

— Ce va fi cu Leul nostru? Crezi că se mai coboară?

Nimeni la noi nu poate da un răspuns precis, nici chiar ministrul de finanțe.

Ai impresie ca și cum ai avea într'adevăr de a face cu'n leu din menajerie, care a scăpat din cușcă, și acum își face de cap, nimeni nu-l poate prinde, domina, ține în friu.

Măsurile guvernului

Guvernul caută toate mijloacele de a ajunge la o stabilizare a leului. Hotărârile luate în această direcție se țin însă în secret. Dar conferințe și consfătuiri au loc zilnic sau la Ministerul de finanțe, sau la Banca Națională sau în Consiliul de ministru.

Așa la Ministerul de finanțe a avut loc o importantă consfătuire între d. I. Lapedatu, ministru de finanțe și d. M. Oromolu, guvernatorul Băncii Naționale. În această consfătuire, s'a examinat situația grea, creată economiei naționale, prin ultimile scăderi ale leului, precum și ce ar fi de făcut pentru salvarea cursului leului. Asupra celor discutate în această conferință, se păstrează cea mai mare discreție.

La Banca Națională un consiliu extraordinar s'a întrunit în vederea măsurilor ce trebuiesc luate în chestiunea valutei.

Pe de alte parte delegația economică a guvernului a ținut ședință la ministerul de industrie sub președinția d-lui general Coandă.

Prima chestiune care a venit în discuție a fost aceea privitoare la deprecieră leului examinându-se măsurile ce se vor lua de guvern în unire cu Banca Națională, pentru îmbunătățirea cursului leului.

Delegația a hotărât apoi desființarea supra-taxei de 30 la sută la transportul produselor exportabile: leguminoase, cereale și vite.

A venit apoi în discuție delegației, chestiunea scumpirii tarifului de transport pe C. F. P. pentru produsele petrolifere.

Membrii delegației au căzut de acord ca taxele să fie reduse în vederea intensificării transportului.

Delegația s'a ocupat în urmă cu tabloul tuturor articolelor care pot fi exportabile precum și cu reducerile de taxe ce s'ar putea face pentru ca exportul să fie intensificat.

Se știe că o astfel de reducere ar influența asupra bugetului general al statului și ar lăsa un gol greu de acoperit.

Delegația a luat unele măsuri în legătură cu reducerea taxelor.

Deciziunile delegației economice vor fi supuse ratificării consiliului de miniștri.

Ce spune d. Vintilă Brătianu despre cadere leului

În ziarul „Viitorul“ fostul ministru de finanțe, d. Vintilă Brătianu, care pentru politica lui financiară și economică din ultimii 4 ani, — e făcut răspunzător pentru toate prăbușirile leului, se pronunța astfel:

Ultima scădere a leului îngrijorează puternic piața noastră, care se întreabă dacă mergem iarăși spre prăbușirea schimbului ce găseam către sfârșitul anului 1921.

Dece această îngrijorare este azi mai mare, când după 4 ani am obținut o stabilitate relativă a monetei noastre? Nu am avut oare și în această perioadă unele variații de același fel? Ele nu ne-au impresionat atunci fiindcă eram convinși că aceste scăderi nu se pot menține, fiindcă organismul ieșit slăbit din război și înfăptuirea României Mari, intrase pe calea unei însănătoșiri sigure. Odată prăbușirea oprită în 1922, treptata consolidare financiară — și orice om de bună credință nu o mai contestă azi — și restabilirea unor condiții mai normale pentru economia națională, nu puteau să nu ducă spre o stabilitate definitivă a leului nostru.

Să ne întrebăm deci dacă scăderea actuală și îngrijorarea ce ea stărnește are cauze reale?

Din punct de vedere economic și financiar susținem sus și tare că nu, din punct de vedere politic da. În Franța francul a scăzut tot timpul în care bugetul nu se putea echilibra și plățile datorilor de tot felul nu s'au regulat: în Belgia la fel. Statul român are un buget în curs de aplicare echilibrat: după experiența celor 4 ani precedenți se poate echilibra dacă să menține ordinea în cheltueli și aparatul fiscal funcționează în mod normal pentru a asigura încasările; în limita veniturilor sale ordinare el poate face față atât angajamentelor luate până acum pentru plățile în afară și acelor câteva cei mai rămân de regulat. Datoria la Banca Națională nu numește crește, dar prin convenția încheiată în 1925 și plățile făcute scade în continuu. Din punct de vedere economic producția națională este în continuă creștere; cea agricolă ar fi periclitată numai printr'o secetă excepțională, cea industrială, printr'o concurență din afară care ar silio la reducerea fabricației. Una este în afară de voința noastră, dar ea nu se poate constata decât în Iunie, cealaltă poate fi influențată de noi și de politica ce urmăm.

Iată de ce în afară de orice intervenție artificială a speculei, care de sigur își găsește condiții mai favorabile în momente de per turbate, susținem că în situația actuală economică și financiară, numai greșeli de ordin politic pot primejdi situația schimbului în mod statornic.

Și o mare greșală de politică economică-financiară a făcut actualul guvern prin măsura pripită și îndesul de cercetată în efectele ei ce a luat, prin neaplicarea tarifului vamal decretat sub guvernul trecut și care era chemat să înfrâneze un import prea mare și să redea o balanță favorabilă comerțului nostru exterior.

Greșeala apoi fiindcă în momentul când tocmai se cerea reducerea importului a proclamat nevoia deschiderii granițelor, chiar pentru lucruri cari nu ar fi de primă necesitate; chiar în momentul când trebuia să se afirme continuarea unei politici de ordine și economie în cheltuelile bugetare s'au luat măsuri care negreșit că nu pot decât să ne îngrijoreze pentru menținerea echilibrului bugetar; în sfârșit prin declarațiile făcute pentru reducerea taxelor de import și suprimarea celor de export, fără să se dea certitudinea împlinirii făgăduelii, s'a adus o nesiguranță în tranzații, care ne reamintește starea din 1920 și 1921. Astfel că criza prin care trecem nu este firească și urmarea unor cauze reale, ci artificiale, în primul rând urmarea greșelilor de ordin politic. Prima manifestație a politicii economice și financiare a guvernului a fost de demagogie financiară și nimic în atari situații gingașe nu este mai primejdios decât o atare cale.

De aceea în interesul țării, în acel chiar al guvernului, care pe această cale se va încurca în mrejele ce și intinde în cale, este nevoie cu un ceas mai de vreme ca el să revie asupra greșelii făcute, și să ție seamă de o experiență de 4 ani dobândită.

Ce răspunde oficiosul Guvernului.

Organul guvernului Indreptare răspunde astfel la constatările dlui Vintilă Brătianu.

Musuarea de conștiință este totdeauna o dovadă probitate sufletească. După 4 ani de optimisim nejustificat o puternică îngrijorare financiară simțământul răspunderii fostului visteriuc al statului. Iată de ce după 4 ani de aplicare dictatorială a originalelor sale concepții economice și financiare dl Vintilă I. Brătianu a simțit nevoia de a explica „Scăderea leului“ printr'un articol de fond publicat sub propria-i semnătură în viitorul de aseară.

Teza articolului este de a afirma că:

1. Vina scăderii leului este a actualului guvern.

2. Nici o vină nu poate fi atribuită vechiului regim.

Ne este cu atât mai bine să demonstrăm urmările muncii urmate în decursul celor din urmă 4 ani de guvernare liberală cu cât avem azi la dispoziție mai multe studii științifice și mai serioase documentări statistice publicate chiar de instituțiile Statului și de reviste diverse în cursul celor din urmă 4 ani.

Argumente mai hotărâtoare ne oferă însuși articolul din „viitorul“ de oarece concluziunile d-lui Vintilă

Brătianu sunt bazate pe unele afirmațiuni inexacte de natură să alarmeze opinia publică și să lovească în creditul țării în afară.

Vom preciza:

1. Este în totul inexactă afirmala că guvernul actual n'a aplicat tariful vamal decretat sub guvernul trecut tarif care — zice d-l Brătianu — era chemat să înfrâneze un import prea mare însă revea o balanță favorabilă comerțului nostru exterior. Dinpotrivă guvernul actual a aplicat din prima zi și are și astăzi în aplicare acet tarif vamal și toruși leul scade fiindcă alta este obârșia acestei scăderi.

2. Este inexactă afirmația d-lui Vintilă Brătianu că guvernul actual ar fi proclamat nevoia deschiderii granițelor chiar pentru lucruri cari nu ar fi de prima necesitate.

Guvernul și nici unul din membri săi n'a afirmat nici odată o asemenea nevoie pentru nici un fel de mărfuri.

3. Este de asemenea în totul inexactă afirmația că guvernul ar face cheltueli bugetare de natură a îngrijora menținerea echilibrului bugetare.

Ce interes a putut oare întuneca patriotismul obisnuit al unui bun român pentru a face cu atâta ușurință afirmațiuni necorespunzătoare adevărului prin cari se poate alarma opinia publică din țară și din străinătate?

Între prețioasele mărturișiri pe cari ni le face fostul ministru de finanțe înregistrăm fără mirare și pe aceea că problemele financiare și economice sunt pentru d-sa încă și astăzi „foarte confuze“ cu toată lunga experiență și munca depușă de guvernul trecut.

Și totuși explicațiunea scăderii leului este pentru d-l Vintilă Brătianu foarte simplă:

„Cauze artificiale“ de ordin politic datorite diverselor „declarațiuni“ făcute de noul guvern în răstimpul celor 30 de zile ale guvernării sale!

Câtă ironie între rezultatele a 4 ani de guvernare și 4 săptămâni de simple declarații ministeriale.

Este cazul să amintim dlui Vintilă Brătianu cece a afirmat dealungul expunerilor de motive ce însoțesc cele 5 bugete ce au încâtușat tendințele naturale de dezvoltare ale României moderne. Să-i reamintim de „răbdarea patriotică“ cu care am asteptat timp de 4 ani realizarea optimiștelor sale speranțe. Să-i reamintim părerea cu care și-a apreciat în mod constant rezultatele politicii sale pretinzând în fiecare an că timpul prea scurt n'a permis încă obținerea tuturor rezultatelor financiare și valutare la care suntem îndrăpțăți să ne așteptăm dela politica d-sale!

**Citiți și
abonați
Ardealul**

Adunarea de constituire a Uniunii droguiştilor din Ardeal și Banat

Duminecă 2 Maiu a avut loc la camera de industrie și comerț din Cluj adunarea generală de constituire a Uniunii droguiştilor din Ardeal și Banat. Au participat la această adunare reprezentanții ai comerțului cu droguri din toate centrele ardelenesti și bănățene.

Ședința a fost deschisă de dl. Ștefan Farkas din Oradea, care a stăruit asupra necesității unei constituirii legale a organizației droguiştilor de dincoace de Carpați, arătând că, în vederea apărării intereselor droguiştilor, uniunea ce urmează să fie constituită acum, va trebui să adere la Uniunea droguiştilor din Vechiul Regat.

Se dă apoi citire proiectului de statute, care cu mici modificări este votat cu unanimitate de adunare, declarându-se constituită Uniunea droguiştilor din Ardeal și Banat. Conducerea a fost aleasă după cum urmează: Președinte dl. Nestor Hansu, Arad. Copreședinți dnii Iosif Kraft, Brașov și Ștefan Farkas, Oradea. Vicepreședinte girant dl. Oscar Dubinewitz, Cluj, secretar general dl. Maurițiu Rozsa, Cluj, casier dl. Alexandru Barkóczy, Cluj. Membrii în comitet: dnii Ladislau Ordelt, Arad, Carol Ongerth, Alba-Iulia, Zoltan Jeremiaș, Dej, Mihai Fekete Târgul-Mureș, Bela Németh, Baia-Mare, Nicolae Barna, Oradea, I. Erdélyi, Satu-Mare, Iuliu Kovács, Miercurea-Ciuc, Alexandru Leitersdorfer, Cluj, Richard Schunk, Timișoara. Comitetul de cenzori: d-nii Eugen Izrael, Petroșani, Anton Görlich Lugoj, Mr. Frideric Auner, Mediaș, Jurisconsult dl. dr. Romulus Fersigan.

Adunarea își exprimă în unanimitate dorința, ca actuala conducere să facă pașii necesarii în vederea aderării la Uniunea droguiştilor din Vechiul Regat, spre a putea astfel servi cât mai eficace interesele de branșă.

La propunerea președintelui, cei

de față pun, prin contribuțiuni benevole baza fondului inițial al organizației, adunându-se în felul acesta suma de 23 mii lei.

Se iau apoi în discuțiune o serie, de probleme de actualitate pentru droguişti, dintre care s'a stăruit mai mult asupra dreptului droguierilor de-a vinde preparate farmaceutice. După îndelungată discuțiune, adunarea hotărăște a se interveni, în coinge legere cu droguişti de dincolo de Carpați, pe lângă cei în drept ca la întocmirea regulamentului de punere în aplicare a noiei legi sanitare, să se țină seamă de interesele droguiştilor. Aceștia cer să fie specificate toate preparatele farmaceutice pe care droguierii nau dreptul de-a le pune în vânzare.

Adunarea își exprimă dorința de-a se interveni să fie interzisă fabricarea de articole de parfumerie și toaletă de către cei ce n-au brevele industriale pentru aceasta, precum și de-a se cere avizul Uniunii droguiştilor la acordarea de autorizațiuni pentru înființarea de noni droguerii.

Adunarea a luat sfârșit la ora 1, fiind urmată de o masă comună la restaurantul Central.

IN VEDEREA INTERNATELOR

Toate imprimatele de contabilitate

Foi de zi,
Evidența alimentelor,
Tablouri, Chitanțe
etc.

se pot procura la

LIBRARIA BOROS, CLUJ

Un nou regim al exportului ouelor

Ministerul de Finanțe prin Ord. No. 182210 a permis exportul ouelor cu următoarele taxe:

De la 1 Maiu până la 30 Septembrie a. e. taxa de export va fi de 1 leu de bucată de la 1 Octombrie până la 30 Aprilie taxa de export este de 3 lei pe bucată.

In regiunea Someșului și în special pe la Ileanda Mare se fac mari pregătiri pentru începere cumpărării lor de export.

Adunarea generală a Reuniunii Comercianților Români

Zilele trecute s-a ținut în locala propriu adunarea generală a „Reuniunii Comercianților” și Industriașilor Români. Prezidează d. A. Moldovan care dă citire dărei de seamă a activității societății și se dă descarcare în privința cheltuielilor făcute cu marele congres ținut anul trecut la Cluj.

Dsa arată că „Reuniunea” a căutat de a da tot ajutorul membrilor ei pentru ușurarea multelor greutăți care le întâmpină comercianții români. Dsa arată că averea reuniunii care se cifra la 111.162 lei a rămas la suma de 10.000 plus unele cotizații care au rămas nefolosite și alte subvenții de neridicate. După aprobarea viitorului buget s'a tras la sorți 7 membri printre care dnii Neguțiu și Măcelaru de la Camera de Comerț. Dl. Ghili propune „Reuniunii” să trimeată o delegație la Bistrița unde comercianții români își serbează jubileu de 20 ani de la înființarea și alta la Sibiu unde Reuniunea comercianților români își serbează 75 ani de la înființare.

Dl. avocat Angelo Stătescu arată că „Reuniunea” datorează ziarului „Progresul Economic” suma de 7000 lei, iar ziarul hotărăște ca renunța la această sumă în folosul „Reuniunii”.

Credite pt. comercianții Români.

Se cere din partea „Reuniunii” ca ea să iacă intervenții la guvern pentru a se putea obține mașini și unelte și credite cu procente mici.

Dl. Sever Pop arată că Banca Albina din localitate a acordat comercianților români credite cu procente care nu au întrecut 10 la sută.

După vorbirea Dlui Peneș care apelează la spiritul de solidarități a-l comercianților adunarea ia sfârșit.

Delegația economică a guvernului

Chestiunea scăderii leului

Reducerea taxelor de export — Reducerea unor taxe de transport pe c. f. r.

Delegația economică a guvernului s'a întrunit ieri dimineața la orele 10 la ministerul de industrie și comerț sub președinția d-lui general Coandă.

Aproape întreaga ședință a fost consacrată chestiunii leului și mijloacelor prin care s'ar putea împiedica scăderea lui.

După lungi discuțiuni, delegațiunea a avizat asupra unei serii de măsuri ce trebuiesc luate și în a căror eficacitate se speră foarte mult. Propunerile delegațiunii economice vor fi aduse și în discuția consiliului de ministri.

Delegațiunea a mai luat următoarele hotăriri:

A dispus suprimarea taxei de 30 la sută pe transportul căilor ferate a următoarelor articole de export: leguminoase, cereale și vite.

Tot odată a reluat discuția asupra oportunității reducerii tuturor taxelor de export și mijloacelor prin care s'ar putea umple golul bugetar pe care l-ar lăsa aceste reduceri.

De asemenea a mai luat în discuție chestiunea unei eventuale reduceri a tarifului de transport pe căile ferate a produselor petrolifere ale căror taxe sunt considerate ca fiind prea urcate.

BORVIZ

DE

BORSEC

Regele apelor minerale.

Directia comercială:

CLUJ

Str. Memorandului 8

(Casa Tischler)

Reprezentanța pt. vechiul regat:

BUCUREȘTI

Strada Carol No. 25

Abonați

„ARDEALUL”

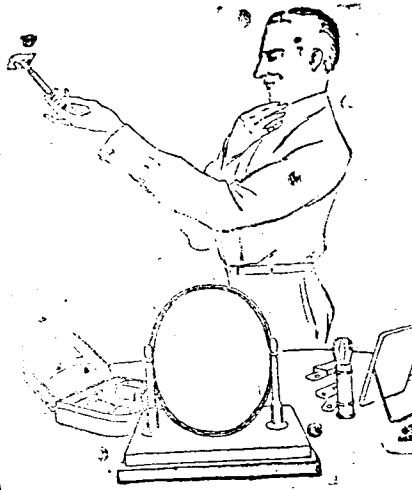
Barba netedă și gulerul curat

sunt privilegiul societății elite și moderne de astăzi!

Dacă cumpărați un aparat de ras de I-a calitate „Unicum” și 10 lame „Unicum” pentru 180 lei, vă bărbierii pentru 3 lei în zecce minute.

Mare asortiment de pie-se și aparate de ras la

Fiul lui Matia Kun
Cluj, Calea Victoriei No. 2

Telegrame: Góppvár
TELEFON: 148

Turnătorie de Fier și Fabrica de mașini din Cluj, S. A. Str. CHINTĂULUI 18 (fost Kajántói-ut 68)

Fontă, tevi de presiune, minghinele paralele, potcoave de cizme, colți depotcoave, transmisiuni.

„CRISTAL” VOPSEȘTE și CURĂTĂ CLUJ

Telefon No. 500.

Imprumutul de un milion de dolari

Ce ne declară reprezentantul grupului american — Care sunt după părerea sa scăderea leului. — Imprumutul și efectele lui asupra valutei.

În numărul trecut al ziarului nostru am arătat în câteva rânduri chestiunea imprumutului de un milion de dolari pe care municipiul orașului Cluj e pe cale de a-l obține dela un grup de financieri americani. Contractul preliminar fiind semnat a fost aprobat de conducătorii noui ai orașului care au arătat o deosebită sollicitudine față de acest important gest făcut de orașul Cluj.

Un lucru care trebuie cerut oamenilor de la cârmă s'a nu tăragăneze lucrurile și să înțeleagă că dacă vor căuta pe lângă nesfârșitele forme cerute de lege pentru aducerea la valoare de drept a obligațiunii de imprumut și de a tăragăna sau șicana, atunci arfi foarte posibil ca reprezentanții grupului financiar american, să nu mai fie dispus a mai avea de-a face cu noi, știind că ei sunt oamenii faptelor și nu a pertractărilor.

Ce ne spune substitutul reprezentantului grupului american.

Căutând de a sta de vorbă cu d. dr. Venter substitutul grupului american dsa ne-a declarat următoarele:

Orice întârziere vatămă reușită imprumutului.

Cercurile în drept nu își dau seama, că nici săcurile de bani americane nu sunt fără fund și pot fi epuizate mai cu seama, dacă urmărind cea ce se întâmplă în lumea financiară și să nu pierdem din vedere, că alții mai deștepti ca noi exhauriză diu ele mereu și cu febrilitate.

După o statistică apărută de curând în Germania, aflăm, că orașele din Germania și întreprinderile particulare ale Germaniei au obținut în ultimele luni peste 120 de milioane de dolari.

Nu-și dau seama cercurile noastre conducătoare a poliției noastre financiare, că atmosfera prielnică momentană ce succistă azi pe piețele americane poate să dispară? Vântul bun care suflă actualmente poate să se liniștească și atunci, „am pierdut trenul“.

Toată lumea financiară dela noi, somitățile noastre, profesorii și directorii de banca sunt în cautarea unei soluțiuni momentane și grabnice prin care s-ar putea pune o stavilă scăderii leului. „Warum in die Fern schweifen wenn das gute so nahe“ întrebăm cu cuvintele poetului german? Oare acele 7—8 milioane de dolari, cari ar intra în țară ca imprumut al orașelor noastre din Transilvania, nu ar putea avea aceal efect dorit, ajutând pentru moment la lipsa de valuta

forțe, Banca Națională, toate casele noastre mari comerciale și întreaga noastră viața economică și comercială?

Pentru ce nu recurge Statul la acest expedient, care e realizabil ușor și repede, fără ca să atingă suveranitatea economică a statului, și care nu depinde de considerentele politice externe? (un mare imprumut de Stat atinge totdeauna mai mult sau mai puțin suveranitatea economică a Statului și depinde de considerente politice externe). Până va reuși Statul să facă un mare imprumut, până atunci se va ruina comerțul nostru și întreaga noastră situație economică, externă și internă. Intrând însă câteva milioane în țară pe această cale, efectul bun se va resimți imediat pe toate liniile, și în lăuntrul țării, și în relațiunile noastre către piețele streine, începând pentru un timp oareșcare goana mare după valuta forte.

Nu cred oare conducătorii poliției noastre financiare, că imprumuturile aceste ale orașelor plasate pe bursele americane vor face un bun început pentru ca cercurile financiare și puclul din America să se familiarizeze cu emisiunile românești?

Cauzele scăderii leului

In altă ordine de idei: Scăderea valutei noastre are trei cauze principale, inconvenientă transporturilor noastre, insuficiența în producție și proibitiunile iraționale în export.

E drept, că toate trei odată nu pot fi remediate, și e drept, că aceste imprumuturi nu va influența asupra cazului menționat în primul loc dar este incontestabil, că vor avea un efect momentan și alinător asupra producției generale și asupra exportului.

Toată lumea este de acord, despre doua adevăruri în cece privește îmbunătățirea valutei noastre și anume că această îmbunătățire depinde în prima linie de două condițiuni: **deschiderea largă a porților pentru export și intrarea capitalurilor străine productive.**

Amânouă formează preocuparea guvernului nostru actual și au figurat ca un punct dinre cele mai simpatice în manifestul Guvernului răspândind o atmosfera caldă de încredere și o bucurie în toate cercurile țării. Prima chestiunea nu intră în cadrele reflexiunilor noastre de față, dar în cece privește pe a doua, prețindem a crede că imprumuturile orașelor ar fi un început pentru intrarea capitalurilor

streine productive, și ar fi chiar un început foarte bine venit cu un efect strălucit asupra situațiunei valutare actuale, pentru că ar fi o stavilă absolut sigură contra scăderii de mai departe a leului nostru.

Având în vedere, că aceste imprumuturi vor servi pentru investițiuni, ca uzine electrice și apaduce, canalizări, hale de vânzare etc. nu numai veniturile orașelor vor fi sporite dar va fi sprijinită producția locală și generală prin forța motorică a curentului electric precum și igiena generală prin apă sănătoasă și canalizare. Forța motorică eficientă și igiena sunt condițiuni probate pentru ridicarea capacității tributare a cetățanilor, deci doi factori, cari nu pot fi neglijați de conducătorii finanțelor țării.

Aceste sunt declarațiunile făcute ziarului nostru de către reprezentantul grupului american.

În caz când actualii doresc încherea împrumutului să caute să implice pe cât e cu putință formalitățile pentru a nu-i plictiși cu nenunțările și multele formalități de care oamenii de pește aceau anouloare.

Imprumutul dacă se va face, va fi primul imprumut mare contractat de către vreun oraș românesc a cumva după război și în viitor celalalte orașe Române găsindu-se în lipsa și nevoite de a contracta jvre un imprumut vor avea un punct de orientare.

N. Fr.

Modificarea tabelelor de funcțiuni la C. F. R.

În forma în care fusese întocmit regulamentul pentru punerea în aplicbre a legii de organizare C. F. R. sau creiat justificate nemulțumiri în sânul unei bune părți din personalul administrației drumului de fier.

Aceste nemulțumiri au fost provocate anume de modul cum au fost întocmite noile tabele de funcțiuni.

Fiind sesizat prin numeroase reclamațiuni, și de această chestiune guvernul a încredințat studierea ei d-lui general Mihail Ionescu, subsecretar de stat la ministerul comunicațiilor.

Din câte suntem informați dsa va studia noile tabele în comparație cu cele vechi, existente înainte de aplicarea legii de reorganizare a c. f. r. având ca principală direcțivă menținerea drepturilor câștigate de funcționari înainte de apariția actualei tabele atât în cece privește încadrarea cât și avansarea în gradul imediat următor.

Soluționarea în acest sens a unei probleme viate pentru ceferiști corespunde de altfel reclamațiunilor adresate împlinind în mod integral dezideratele acestei categorii de funcționari.

Citiți, abonați „LEMNUL“

Chestia biurourilor vamale a C. F. R.

Intervenșle a camerilor de Comerț din Ardeal

Biurourile vamale a C. F. R. care au fost înființate în timpul din urmă, a căror necesitate și utilitate n'au fost nici-odată simțite, au atras, dela început, protestările cercurilor comerciale și industriale.

În afară de faptul ca nu aduc vre'un serviciu, nici căilor ferate și nici particularilor, aceste biurouri vamale, impun taxe pe care le calculează în mod arbitrar, variind dela o zi la alta.

În unele cazuri taxele impuse de aceste biurouri vamale, întrec chiar taxele vamale, la cari sunt impuse mărfurile. Acest din urmă fapt a determinat intervenția Camerilor de Comerț și Industrie, cari au făcut un demers colectiv la centru.

Progresul industriilor din Ardeal

La Uniunea industriașilor din Ardeal s'a discutat eri o Importantă întâmpinare a fabricelor de parchete de aici.

În ultimul timp aeeste fabrici, au reușit să producă cantități considerabile, peste nevoile consumului intern. Numărul fabricelor de parchete din Ardeal se cifrează astăzi la 18 mari întreprinderi, iar produsele acestora, din punct de vedere calitativ, sunt apreciate în întreaga Europa.

Toate fabricile de parchete au primit în timpul din urmă importante oferte din străinătate, în special din Anglia și Palestina. Valorificarea produselor acestei industrii spun cei interesați, nu se poate face decât prin acordarea unui regim special la export. Acesta ar consta în reducerea taxelor vamale. Cererea aceasta a fost discutată, în prelabil la Uniunea Industriașilor, unde s'a hotărât a se face intervențiunile necesare la ministerul de resort.

În memoriul pe care Uniunea îi va prezenta ministerului, în afară de acordarea unui regim special la export, se insistă și asupra altor avantagii, menite să ușureze mărirea producției acestor întreprinderi, argumentându-se că fabricele de parchete din România, vor putea, în scurt timp, deveni, cele mai importante din Europa.

Plicuri eftine furni-zează numai

B O R O S

Reg. Ferdinand 2. — Telefon 0-83

MARE ASORTIMENT DE
RAGLANE, SI HAINE DE BĂRBATI
SI COPII LA

M. Neumann

CLUJ
Piața Unirii 14.

Știri economice externe

Asigurarea creditelor în Cehoslovacie.

Praga (Ceps). — La Praga s'a constituit nu de mult o Asociație a mai multor societăți mari de asigurare în scop de a începe lucrările necesare pentru înființarea unui institut, care să se ocupe exclusiv cu asigurarea creditelor. Noul institut de asigurare își ve începe activitatea încă în toamna acestui an.

Exportul de lapte din Slovacia. Praga (Ceps). — După datele publicate de consiliul agricol slovac din Bratislava, exportul de lapte din Slovacia a în creștere.

În anul 1924 s'a exportat 270,000 l., iar în 1925 443000 litri. Anul aceasta exportul va fi și mai mare.

Laptele din Slovacia este exportat în special în Austria.

Producția Platinei Moscva (Ceps). — În ce privește producția platinei, Rusia deține aproape monopolul lumii 93-95 le sută din producția totală se scoate din minele rusești, Dintre celelalte țări unde se extrage platina, primul loc îl ocupă Columbia, care produce 4-6 la sută din producția totală. Restul de 1 la sută se produce de Statele Unite, Canada, Brazilia, și Australia.

În Rusia platina se exploatează în special în Ural la Nijni Taguil, în râul iese și alte râuri din nordul Uralului. Exploatația platinei în Rusia a început acum vreo 100 ani. În primii ani producția era extrem de mică dar încă înainte războiului ea a scăzut și deabia acum s'a ajuns iarăși la cantitatea dinainte de războiu. Zăcămintele pe platină din Rusia sunt evaluate la zeci de mii kg.

Rusia Importează Becuri electrice din Cehoslovacia

Petrograd (Ceps). — După o știre a ziarului „Krasnia Gazeta” a sosit la Petrograd zilele trecute primul transport de becuri electrice și alte utilaje electrice. Transportul provine din Cehoslovacia iar comanda a fost făcută de Consiliul pentru comerțul extern.

Scăderea producției de cărbuni în Iugoslavia.

Belgrad (Ceps). — În ultimul timp consumul de cărbuni în Iugoslavia a scăzut în mod brusc. Consecința imediată a acestei scăderi e reducerea transporturilor de cărbuni. Din cauza mării crize economice toate minele de cărbuni și-au redus producția cu 30-50 la sută. Cauzele acestei situații neobișnuite sunt diferite, ofert de cărbuni străini, scăderea consumului intern și introducerea de cărbuni în țară în contul reparațiilor.

În fiecare zi sosesc în Iugoslavia în contul reparațiilor 116 vagoane cărbuni din Ungaria și Bulgaria la a căror extragere au lucrat zilnic 2000 lucrători minieri. Din această cauză lipsa de lucru în Iugoslavia a ajuns a fi mai accentuată.

Societatea Adriatică pentru sprijinirea pescuitului.

Belgrad (Ceps). — Zilele trecute a avut loc la Spalato din inițiativa Asociației cooperativelor adunarea constitutivă a „Societății Adriatice” pentru sprijinirea pescuitului pe coastele Mării Adriatice, la care au luat parte delegați de pe întregul litoral. Scopul principal al noii societăți este sprijinirea pescuitului atât pe coaste cât și în larg, extinderea pisciculturii și a culturii strididiilor, organizarea de bușeurilor, etc.

Fabricile Cehoslovace de celuloza au lucru pentru tot anul. Praga (Ceps). — Toate fabricile cehoslovace de celuloză au

mult de lucru anul aceasta. S'au primit comenzi meri, mai ales din străinătate, cu predarea în mai multe porțiuni. Cele mai mari comenzi sunt din Germania și statele unite, câteva sunt din Polonia. Celuloza cehoslovacă este întrebuințată la fabricarea matasei artificiale iar în America și la fabricarea hârtiei de calitate superioară.

Capital Cehoslovac în Rusia.

Praga (Ceps). — La Moscova este în construcție o fabrică de matase artificială care aparține unei societăți franceze. Capitalul societății este de 30.000.000 franci și în fruntea ei se găsește cel mai mare industriaș de mătase al Franței Mondon, șeful firmei Albert Godd Bedin Succ din Lyon. Un însemnat număr de acțiuni a fost subscris de marea firmă de mătăsuri din Praga Reisner et Co.

Zahăr Cehoslovac în Turcia

Praga (Ceps). — Acum o lună statul turcesc a deschis o licitație pentru cantitatea de 2000 tone zahăr. Toată cantitatea a fost adjudecată industriei cehoslovace care a prezentat oferta cea mai favorabilă.

Chestiunea tarifului vamal asupra produselor agricole în Cehoslovacia

Praga, 9 Mai. (Ceps). Lupta pentru tariful vamal asupra produselor agricole, care încă din primăvară anului trecut este cea mai dificilă problemă a politice interne din Cehoslovacia, a intrat în prezent față hotărâtoare.

Când a venit la putere guvernul de funcționari, se credea că taxele fixe pentru produsele agricole vor fi introduse pur și simplu printr'un decret guvernamental. La acest mijloc însă nu s'a recurs, urmând ca taxele fixe să fie introduse pe cale parlamentară. Partidul agrarian cehoslovac a alcătuit în prezet un proiect concert în privința tarifului vamal care a fost înaintat parlamentului. Acest proiect a fost zilele trecute dezbătut în comisiunea senatului pentru gospodăria națională. Aci a avut loc prima luptă în privința tarifului pentru produse agricole. Pentru taxele agrare sunt în afară de agrieni și celelalte partide burgheze. Partidele socialist, social democrat și comunist au fost în contra proiectului. Dezbaterile din sânul comisunii au fost din cele mai vii. Cu toate că senatorii discută de obicei cu mai puțină aprindere ca deputații, totuși de dată asta discuțiile au fost furtunoase și durat până târziu noaptea.

Cei cari au fost pentru proiect au arătat că admiterea lui este necesară. El este în momentul de față un scut de apărare a agriculturii contra crizei acute care domnește. Este indiscutabil că agricultura cehoslovacă necesită în acest an un mare sprijin. Prețurile produselor agrare au scăzut într'o așa măsură încât nu pot acoperi cheltuiile, astfel că agricultura devine nerentabilă, pasivă și dacă această stare va dura un timp mai îndelun-

gat, se va ajunge și la o înecare în datorii și la o colosală criză financiară. Acest punct de vedere a fost susținut în afară de partidul agrarian și de celelalte partide burgheze, cari au declarat că introducerea de taxe vamele fixe în va aduce o normalizare a situației.

Adeversarii proiectului au declarat că pentru normalizarea situației se poate ajunge și cu tariful vamal nefix, care este vigoare deja de un an. Rezultatele s'au arătat favorabile proiectului. Comisiunea s'au pronunțat cu 11 voturi pentru și 6 contra.

Pentru viața politică internă și raporturile politice are o mare însemnătate faptul că și partidele maghiar și german au luat parte activă la votare, apărând interesele economice. Votul comisunii senatoriale pentru gospodărie națională este un bun indiciu asupra rezultatului votării proiectului în Corpurile Legiuitoare.

— În urma operațiunilor întinse pe care „Creditul Industrial” le-a făcut în Ardeal, sumele acordate se cifrează până astăzi la aproape un miliard lei. Pentru ușurare greutăților celor interesați „Creditul Industrial” a hotărât să înființeze o filială pentru Ardeal, la Cluj. După informațiile ce ld avem, această filială se va instala în localul Băncii Naționale.

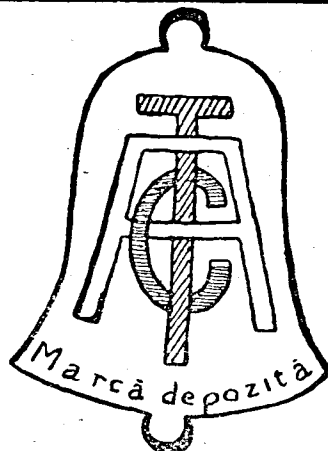
Noul calcul al primelor la C. F. R.

Actualul calcul al primelor C. F. R. a provocat unele nemulțumiri în corpul funcționarilor ceferiști.

Actualul guvern fiind sesizat de acest lucru a însărcinat pe d. general Mihail Ionescu subsecretar de stat la ministerul comunicațiilor, ca împreună cu organele competente de la C. F. R. să revadă instrucțiunea privitoare la calculul primelor personalului de la drumul de fer a cărei aplicase a provocat nemulțumiri.

În vederile conducătorilor ministerului de comunicații este a se da o recompensă mai complectă personalului din serviciile exterioare a cărui muncă nu se poate în nici un caz compara cu a personalului din serviciile interioare.

Corectarea și aplicarea noilor prime va fi un fapt îndeplinit în timpul cel mai scurt posibil.

„TACĂMUL”
FABRICĂ DE OBIECTE DE ARGINT
CLUJ, Str. NICOLAE IORGA 11a.

FABRICĂ: Tacămuri, servicii de masă, obiecte de lux, etc. — Numai pentru revanzători
Telefon 482-
DAȚI ATENȚIE LA MARCA FABRICEI !!!

PALAIS DE DANSE

Cafena „PALACE”

Proprietar
ALEXANDRU BREINER

Program senzațional
în Aprilie
În fiecare seara de la ora 10¹/₂

The 3 Morgan's 3!
The best Acrobatic stepp dan cers
of the World

Stok Steffi — Emmi Bonoment
Elena Jarnof

Andre and Elly — Ducl Csengry

Gaál Lilly
English dans and Song

Halász Bandi — Kitty Georgiu
După reprezentație Jazz-Band!

Citiți Lemnul

Sticlărie și porțelan

geamantane pentru călătorie și gente de piele pentru doamne, mai ieftin cumpărați în

Magazinul „PARISIEN”
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 12.

PIAȚA ECONOMICĂ ȘI FINANCIARĂ**Cereale**

Grâu: 87.000 lei vag.
Porumb: 65.000 lei vag.
Orz: 57.000 lei vag.
Ovăs: 58.000 lei vag.
Săcară: 68.000 lei vag.

Vite

Vite 24—22
Porci 32—48
Vișel de lapte 34

Petrol și derivate

Prețurile au fost:

Țițeiul cotează 28.100—28.300 lei vagonul de Bușteni și Băicoiu ușor și 22.900—23.000 lei, cel de Moreni neparafinos.

Benzina ușoară e cerută la 10.20 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 10.30 lei kgr.

Benzina grea e cerută la 7.10 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 7.15 lei kgr.

Petrolul lampant este cerut la 2.90 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferit la 3.00 lei kgr.

Motorina este cerută la 1.90 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 2.— lei kgr.

Păcura este cerută la 1.50 lei kgr. loco fabrică fără taxe și oferită la 1.55 kgr.

Uleiurile CFR. se găsesc la 5.15 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Uleiul regal e cerut la 7.30 lei kgr. loco fabrică fără taxe, OO a 8.30 lei kgr. și cel OOO la 11.20 lei kgr. loco fabrică fără taxe.

Fierărie

Cositor lei 340—335.
Compoziție dela 10 la 80 la sută, conținut garantat de cositor lei 46—295.

Plumb lei 44—48.

Zinc lei 4—55.

Antimoniu lei 100.

Aramă lei 105—135.

Alamă lei dela 103—130.

Tablă neagră dela 05—140 mp. lei 21—14 —.

Tablă neagră de acoperiș dela Nr. 16—Nr. 22 lei 21—50.

Tablă galvanizată dela Nr. 18—Nr. 22 lei 30—32 pe kgr.

Tablă albă dela 90 libre la 216 lei 1500—3350.

Fer: în bare lei 10—60.

„ beton lei 10—60

„ cornier lei 10—70

„ balot 12.50

Țevi de gaz: negre dela 24—350 lei.
Țevi galvanizate ca mai sus, cu 40 la sută adaus.

Spirtoase

Spirit engros 46—50 lei.
Vin 17—35 lei.

Manufactură și Textile

Zefir m. lei 42—222
Batist m. lei 45—135.
Mătăsă m. lei 600—1700.
Pânză m. lei 39—100.
Ciorapi de bumbac lei 26—35.
Ciorapi de ață ldi 80—90.
Ciorapi de fildecos lei 85—150.
Mănuși de ață lei 30—100.

Coloniale

Cafea Rio 118—120.
„ Maragojip 240—60.
„ Salvador 185—195.
„ Portorico 165—170.
Orez Rangoon 22—50.
„ Japonez 28.—
Cacao Corf. 72.
Lămâi per ladă 850
Ceai Moning 130, O. P. 220—30.
Migdale 195—220.
Zahăr 27—30.
Piper 98.
Scorțișoară 76.
Alune 185—195

Furaje

Fân 200—220.
Lucernă 220.
Pae 50—70.

Pielărie

Talpa I-a lei 155.—170
Talpa II-a lei 140—155.
Crupon I-a lei 195—220.
Crupon II-a lei 145—205.
Galur 100—135
Porle 90—130.
Porle englez 155—190.
Box negru I-a 80—90.
Box negru II-a 60—70.
Box color I-a 110—130.
Box color II-a 70—90.
Chevreaux 70—100.
Iac 110—135

Chimicale

Salicil 230—50.
Glicerină 135.
Formalin 85.
Naftalin 24—28.
Accid carbonic 68—74.
Chinină sulfurică 5000.
Stearină 85.
Parafină 50.
Ceresină 70—75.
Sare bismut 1200—1400.
Vaselină albă 85.
„ galbenă 45.
„ albă americană 110
„ galbenă americană 70.

Nu strică

să încercați Doamnă cât de bine vă aranjază ochelarii fără cadru dacă suferiți de miopie.

Mare asortiment de ochelari și binoculi în magazinul

Fiul lui

MATIA KUN
CLUJ, Cal. Victoria No. 2.

Abonați „Ardealul,”

Produsele FABRICII DE BERE CZELL din Cluj -- Mănăstur:

berc albă „URSUS” berc albă specială „URSUS” -- EXTRA berc neagră din malț dublu HERCULES se capătă pretutindeni!

Abonati „Lemnul”**ELEONORA SZILÁGYI S. A.**

Fabrică autorizată pentru producerea de liqueururi, romuri și cognac, și

Prima Fabrică Română de șampanie CLUJ.**PRODUCE:**

tot soiul de liqueururi, romuri, cognac și punchuri de prima calitate și igienice autorizate prin legea sanitară.

Șampaniile excelente „Favorit”-sec, „Demi”-sec, „Extra”-sec și „Femina”.

Pivnițele societății sunt aprovizionate cu vinuri provenite din cele mai renumite podgorii aredelenești, din vechiul Regat și podgoriile Aradului.

Specialități: „Rózsamali”, „Som-dulce (Corniță), Rizling-dulce, Călugărul sur și vinuri de „Asszu”.

Bioul central, pivnițele și fabrica de șampanie se află în CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 103.

Filiala: în REGHINUL-SĂSESC. (Casă proprie.)

16—52

Mare târg de GHETE LA**FRĂȚII GONDA**

Cluj—Oradea-Mare

(vis-a-vis de postă)

Pentru funcționari prețuri reduse

Plăcile de Asbest (Eternit)**„METEOR”**

ale fabricii de eternit din Oșorhei jud. Bihor

sunt cele mai durabile și mai plăcate! Acoperământul nu are nevoie de îngrijire și reparare, rezistă tuturor tenestațiilor, precum și focului, e mai bun și mai ieftin ca cel de tînuihea sau țiglă. Execut m lucrările de acoperire în toate culorile și după toate sistemele moderne.

Acordăm garanție pentru calitatea materialului și manopera acoperișului
Reprezentanțe în toate centrele de județe.

Problema locuințelor la Cluj

O mai mare atenție din partea noilor conducători ai orașului. — Cauzele care contribuie la lipsă de edificare. — Străzile trebuiesc îngrijite nu drumuri de țară.

Problema locuințelor de care suferă de 8 ani de zile capitala ardealului nu este pe cale de a lua sfârșit și ține să dăinuie în detrimentul tuturor factorilor din Cluj.

Cu toate acestea se construiește în Cluj. Zi de zi se văd înălțându-se noi case și vile, dar totuși orașul este congestionat. Nu se construiește cât se resimte nevoia. Căci trebuie să reținem un lucru. *Populația Clujului să mărit de dinainte de război de la 60 de mii de locuitori la 100 mil de locuitori.* Deci avem o populație aproape dublă de cât avem înainte de război și pentru a zice că am fi dintrat în normal ar trebui să avem un număr dublu de locuințe cea ce știm cu toții că nu s-a întâmplat.

Să mai eurmerăm și cauzele care au contribuit la micșorarea construcțiilor ar fi de prisos. Se știm cu toții, și cea ce știm și invinim mai mult lipsă de ajutor dată de stat și comună.

Dezavantajele orașului

Unde mai punem că Clujul prin felul și puțința să de așe întinde este un oraș fără de noroc. Strâns între dealurile cimitirului central care se întinde până dincolo de Mănăstur, și între dealurile Felegvarului care duce până dincolo de Tăutura-Turcului (Török vágás) în spre str. Donat și fiind între aceste dealuri o îngustime de 700—800 metri Clujul nu poate să se dezvolte normal, adică în formă de circumferență ci e nevoe conform situației terenurilor de a-se dezvolta în lungime.

Deci puțința lui de dezvotare o are numai dincolo de Mănăstur sau dincolo de margitaie, căli Dorabanților și a celei Victoriei.

Dezavantajele unei construcțiuni în aceste părți ese la iveală. Se va putea construi în aceste părți dar construindu-se aci lumea ar fi prea departe de centru unde palpită viața publică și cea comercială.

Lipsa unor străzi practice și a electricei contribuie la criza de edificare

Lăsând la o parte lipsa de neincunjurare din partea statului și a comunei, un lucru trebuie scos în evidență. Miniciplul Cluj în loc de a incuraja la construcțiuni face din indolență și dintro rea gospodărie neajunsuri acelor care au început să construiască.

Exemplul cel vom da este destul de edificator.

În partea de sus a străzii Elisabeta începe o stradă nouă care duce spre sanatoriul dr. Cosnuța și se prelungește până în str. Rahovei (Törköly) unde se infundă.

Pe această parte a Clujului care este un platou sănătos și plin de

pitoresc au început să se construiască o mulțime de clădiri modeste. Dar totuși nu așa cât arfi trebuit. Știți de ce? Strada aceasta pe care conducătorii orașului nostru nu s'au invrednicit măcar să o numească cu un nume este un hal fără hal. Străzile sunt desfundate parcă ar fi într'un sat de deal în timpul toamnei, lumină electrică de loc iar canal nici pomeneală de el. Acea și situație și pe strada Rozelti care începe din str. gen. Grigorescu și duce sus în calea Rahovei strada în toiu caldurilor și a timpului uscat e o macirlă eternă fiind impracticabilă. Am putea merge cu exemplele și mai departe.

În aceeași situație avem străzile unde au început să se construiască noi clădiri înspre strada A Mureșanu și altele.

În loc ca comuna să căute îngrijirea noilor străzi care es la iveală și pentru introducerea luminei electrice și a canalului ea se ocupă cu alte lucruri nu utât de imperioase.

Căci e știut că acela care are teren pe strada sus anumită numai cu greu se decide de a construi, căci drumul e impracticabil atât cu vechul cât și pe jos, electrica nui ca ași canalul.

Datoria orașului este să plece urechea la cerintele acestora care vreau să construiască în această parte și să remedieze răul, cu atât mai mult cu cât este în această parte și un sanatoriu care e de interes obștesc și e pe cale de a-semăi construi încă unul.

Un proiect pentru mărirea terenurilor de construcție

Locnitorii străzii Rahovei stradă care sa infunda sunt pe cale de a cere primăriei locale ca să prelungească aceasta strada până la Tăutura Turcului (Török vágás). Ideia nu este rea și făcându-se această prelungire s'ar da puțință de a se clădi pe această stradă multe case sănătoase. Ei fiind dispuși ca locul necesitat de noua stradă să-l cedeze gratuit comuna ar trebui să i-a măsurile necesare și să ajute cât e posibil acest plan.

N. Fr.

BANCA CHRISOVELONI S. A. R. CLUJ

ca Reprezentanta
oficială de vânzarea a zahărului

1-10 din București

Primește comenzi de zahăr conform condițiilor și cu prețurile fixate din partea **Oficiului de vânzare al zahărului** în orele de serviciu, — la

Secția Comercială

a sucursalei Băncii din Cluj
Str. Memorandului No. 8.

INFORMATII

— Proprietarii de case din Ardeal duc o luptă aprigă pentru urcarea prețuri chirii cu începutul luna Mai. Astfel în multe părți ei lor sa ridice chiria cu aproape 30 la sută. În fața acestei situații chiriașii au început să se organizeze pentru a contrabalansa acțiunea proprietarilor.

— Proprietarii de cafenele și restaurante din Cluj au hotărât să trimeată o delegație compusă din patru persoane cu un memoriu la ministerul de Finanțe din București. În acest memoriu vor cere micșorarea impozitului pe lux.

— În cuprinsul Direcțiunii de exploatare a Căilor Ferate din Cluj sunt în suferință cererile peste 4000 de vagoane. care n'au putut fi satisfăcute din luna Ianuarie până acum.

— Comerciantul Soltész Tibor din Arad, ajuns în stare de insolabilitate, s'a refugiat din fața creditorilor peste hotare. Astfel în ultimul timp, comercianți arădani au declarat, că l-au văzut la Budapesta și că de aici intenționează să se refugieze în Germania. Faptul a provocat o adevărată senzație în rândurile negustorilor arădani, păgubiți cu mai multe milioane de lei.

— Între industriașii din Ardeal se ventilează ideea reînființării navetelor, ca o soluțiune provizorie a ușurării transporturilor. Industriașii ar fi dispuși să repare un număr de vagoane vechi ale căilor ferate, care să le rămâie apoi în folosința proprie, în cazul când li se asigură locomotivele necesare. În acest sens vor interveni la Ministerul Comunicațiilor.

— Noul Consiliu comunal al orașului, a hotărât ca în timp pe o lună, să revizuiască gestiunea vechiului Consiliu. Se va cerceta cu deosebire lucrările executate, pentru amplificarea uzinei de apă, și cheltuielile făcute cu aceste lucrări.

— *In ziua de 17 Mai a. c. va avea loc la vama locală o mare licitație care cuprinde sute de obiecte și mărfuri diferite provenite din confiscări mărfuri. neprimite de comercianți etc.*

— În ziua de 9 Mai se va ține la București marea adnare a „Sfatului Negustoresc” din întreagă țară. O delegație în frunte cu dl. R. Tuffli a plecat din Cluj pentru a arăta doleanțele comercianților ardeleni.

— Dr. Wilhelm Ban, fost director al soc. anon. „Patria” din Arad pt. exploatarea lemnului cu începere de la 1 Mai a demisionat.

— În conformitate cu ordinul Ministerul Muncii Nr. 7823/925. și cu urmare adresei Siguranței Cluj 1326/926 toți acei patroni din localitate și județul Cluj cari au în serviciul lor personal de supușenie streină sunt obligați a prezenta acestui Serviciu de Siguranță în intervalul din 20—28. Mai a. c. actele de călătorie ale acestor străini. Aceste se vor depune cu petiții semnate de patron în care se va arata serviciul ce indeplinește streinul salariat. Pe lângă aceste acte pasaportului și biletul de liberă petrecere se vor mai anexa dovezi speciale pentru: 1. Cei cari sunt în țară înainte de anul 1916. 2. Cei cari au făcut serviciul militar în țară. 3. Cei căsătoriți legitimi cu Românie. 4. Cei cari sunt proprietari de imobile în țară. 5. Cei care au făcut cerere de încetățenire și posedă certificatul Ministerului de Justiție. 6. Cei asociați la Capitalul unei întreprinderi. 7. Cei trimisi de Casele speciale sau industriale străine pe lângă reprezentanțele lor din România. Acei salariați supusi străini, cari care în termenul menționat mai sus nu vor fi angajați, î-și vor înainta singuri actele. Streinii cari nu vor prezenta actele la timp după terminarea revizuirii vor fi dați peste frontieră.

— Primăria locală a luat măsuri pentru infrumusețarea puținelor parcuri care le avem în orașul nostru și în special a parcului mare.

Platutand din nou flori și îngrijindu-l mai serios a făcut ca parcul acum în primăvară să devină cel mai plăcut loc de distracție a clujenilor.

Deasemenea marele și frumosul chioșc din parc proprietatea dlui Petre Mihaileanu, i-sa adus multe îmbunătățiri, iar ca și în anii trecuți a fost angajată excelentă muzică militară a regimentului 83 infanterie.

— Banca Centrală din Cluj și-a predat filiala sa din Arad băncii Victoria din Arad.

— Industria sârmei este pe cale de a înființa o fabrică de șuruburi de lemne și fer. Fabrica va funcționa tor la Ghiriș și î-și va începe activitatea în toamnă viitoare. Fabrica va avea o producție zilnică de 2600 grosuri și va scuti de import acest material prețios.

— Fabrica de parchete din Turda î-și va ține adunarea generală în 17 Mai când se va decide urcarea capitalului social de la 5 la 10 milioane lei.

Ciorapii SĂNDOR sunt cei mai **CLUJ, Piața Unirii 9**
buni!